

PSEUDECHIS COLLETTI

Door: Euan Edwards, P.O.Box 162, Salisbury, Queensland 4107, Australië.

Inhoud: Introductie - Historisch overzicht - Uiterlijk - Gif - Beschubbing - Verspreiding - Habitat - Voedsel - Gedrag - De kweek - Literatuur.

* * *

INTRODUCTIE

Hoewel ze heel gewoon is in Australische collecties, wordt er over de Collets zwarte slang buiten Australië weinig geschreven en wordt zij ook weinig gehouden. De oorzaak is, dat zij giftig is en buiten Australië niet makkelijk te krijgen is. Ik hoop in dit artikel alle bekende gegevens over deze soort te vermelden en haar onder de aandacht te brengen van al die mensen die met *Pseudechis colletti* willen werken.

HISTORISCH OVERZICHT

Het genus *Pseudechis* werd door Wagler in 1830 voorgesteld. Tegenwoordig bevat het genus vijf soorten: *Pseudechis australis*, *Pseudechis butleri*, *Pseudechis colletti*, *Pseudechis guttatus* en *Pseudechis porphyriacus*. In 1902 beschreef Boulenger *Pseudechis colletti*. De Vis beschouwde *Pseudechis guttatus* als een ondersoort van *Pseudechis colletti*, maar tegenwoordig wordt deze als een eigen soort beschouwd.

Er is veel verwarring rond *Pseudechis colletti* en *Pseudechis guttatus*, omdat er exemplaren gevonden zijn die moeilijk aan één van beide soorten zijn toe te kennen. *Pseudechis colletti* verschilt van *Pseudechis guttatus* door een groter aantal ventrale schubben en meestal door haar kleur.

UITERLIJK

Volwassen dieren zijn op de rug bruin tot zwart, met talrijke onregelmatige dwarsbanden. Deze dwarsbanden variëren in kleur van rood tot crème. De buik is crème-kleurig tot oranje. De kop is gewoonlijk donkerder dan het lichaam. Jonge dieren zijn doorgaans levendig van kleur, zwart met oranje dwarsbanden. De kop steekt duidelijk af van het lichaam.

Gemiddeld wordt een volwassen exemplaar 150 tot maximaal 200 cm. Op een lengte van ongeveer een meter zijn ze volwassen. Pasgeboren meten de slangen 29 tot 37 cm, met een gemiddelde van 30 cm.

GIF

Het gif bevat een myolytische component, zodat spierafbraak verwacht kan worden bij vergiftiging. Dit is echter in geringere mate het geval in vergelijking met de vernietiging door addergif. Deze soort geeft een gemiddelde gifopbrengst van 30 mg. De LD50 is 2,38 (zout) mg/kg. Dat is 24%

Foto 1: Pseudechis colletti, vrouw, female, 1,40 m.
Foto G.J. Ure.

Foto 2: Pseudechis colletti, juveniele, 0,35 m.
Foto G.J. Ure.

van de giftigheid van *Naja*. Antiserum voor beten van *Notechis scutatus* is ook effectief voor deze soort. *Pseudechis* kan erg terughoudend zijn met bijten.

BESCHUBBING

Midden op het lichaam	19
Aantal ventrale schubben	215-235
Aantal subcaudale schubben	50-70
Anale schub	gewoonlijk gedeeld
Subcaudale schubben	voorste gewoonlijk ongedeeld achterste gedeeld

VERSPREIDING

Deze soort treft men aan in het noordelijk deel van Centraal-Queensland in Australië. De verspreiding wordt ongeveer begrensd door de steden Cloncurry (west), Hughenden (oost) en Charleville (zuid). De collecties in musea geven als vindplaats meestal de hoofdwegen aan. Zelf heb ik ondanks enkele zoekpogingen nooit dieren in het wild gevonden.

HABITAT

Deze soort bewoont de kleivlaktes die ontstaan zijn door verwerking van leisteen. Deze 'zwarte grond'-vlaktes scheuren diep in tijdens perioden van droogte die volgen op een natte tijd die de scheuren dicht. Deze scheuren zijn erg diep. Ik heb scheuren uitgegraven die minstens 1,20 meter diep waren. De vlakten zijn begroeid met mitchellgras (*Astrebla spp.*), triodia- en acaciabossen die een klein percentage van de vegetatie vormen. Soms treft men ook zandsteen en basalt aan die te voorschijn komen.

Deze gebieden hebben een grote variatie in temperatuur en regenval. De jaarlijkse minimum/maximum temperaturen kunnen variëren van 31 tot 36°C. De winter is droog met lage nacht- en hoge dagtemperaturen. De zomer wordt meestal voorafgegaan door een natte periode die behoorlijke overstromingen veroorzaakt en heeft hoge dag- en iets lagere nachttemperatuur. De habitat wordt zwaar begraaasd door schapen en runderen, wat leidt tot een degradatie van het milieu. Daardoor ontstane schade bedreigt de levens van veel soorten dieren in dit gebied.

VOEDSEL

Wat *Pseudechis* in het wild eet is weinig bekend. Maar men neemt aan, dat haar menu bestaat uit kikkers, reptielen en mogelijk ook zoogdieren. Dieren in gevangenschap eten probleemloos ratten of muizen. Pasgeboren slangen zijn groot genoeg om naakte muizen te eten.

GEDRAG

Van wildvangexemplaren wordt gezegd, dat ze tamelijk hanteerbaar zijn, dieren in gevangenschap zijn dat helemaal. Pasgeboren dieren zijn vaak nerveus, schrikken bij elke verstoring. Volwassen dieren worden rustig en kunnen gemakkelijk worden gehanteerd met een haak of met de hand. Zowel jonge als volwassen dieren platten hun nek af als ze verstoord worden en richten deze

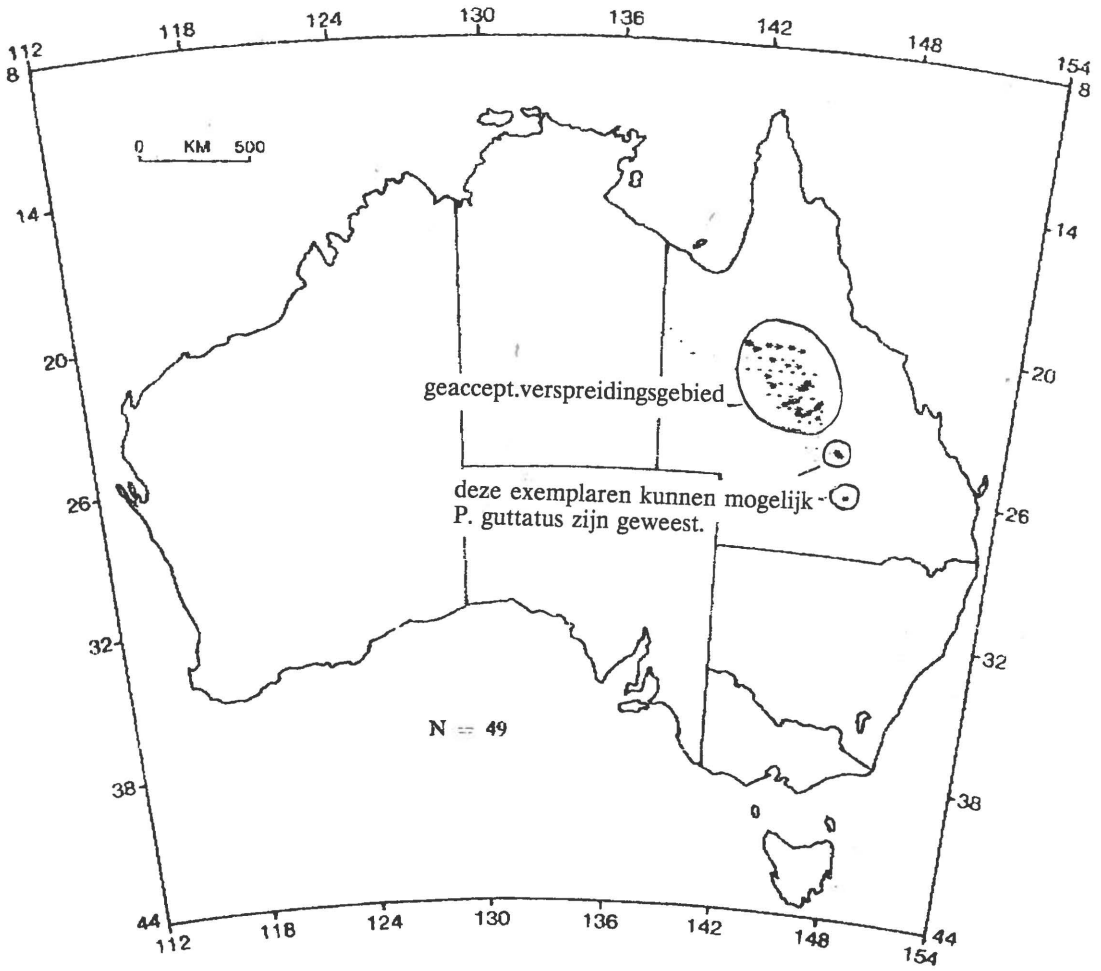

Foto 3: *Pseudechis colletti*, juvenile, 0.35 m.
Foto G.J. Ure.

Foto 4: *Pseudechis colletti*, afgeplatte nek,
flattened neck, Foto G.J. Ure.

naar de kant van de verstoring. Dit vertoon is erg nuttig als je de stemming van het dier wilt peilen. Ik vind, dat met aandacht en voorzichtigheid deze soort zich makkelijk leent voor het met de hand manipuleren en dat dieren die hieraan gewend zijn de betere huisdieren zijn. Ik vergoelijk niet het voor de show hanteren, maar probeer een meer realistisch omgaan met gifslangen te bevorderen. Dieren die gewend zijn aan menselijke bewegingen en hanteren worden waarschijnlijk minder gestresst door mensen. Wel moet men er op letten, dat de handen niet voor voedsel worden aangezien. Ik voer altijd 's nachts met een tang en maak overdag schoon met de handen. De dieren herkennen deze gang van zaken.

In het wild blijkt deze soort soms zeldzaam en andere perioden gewoon te zijn. Als er veel dieren zijn gezien, heeft men ook een overstroming of natte periode kunnen waarnemen. Sommige mensen denken, dat er meer exemplaren in gevangenschap leven dan in het wild. Ik denk, dat dit een erg speculatieve gedachte is met het oog op de milieu-omstandigheden zoals men die aantreft op de 'zwarte grond'-vlakten. Maar met de voortdurende hoge begrazingsdruk en het steeds meer de overhand krijgen van de droogte, zou dit het geval kunnen worden.

Pseudechis colletti leeft in de winter blijkbaar in de diepe scheuren in de grond. Er zijn exemplaren gezien die erin wegvluchtten, hetgeen een verklaring zou kunnen zijn voor hun klaarblijkelijke bevolkingsexplosie na een overstroming, als de scheuren dichttrekken, zodat er weinig schuilplaatsen overblijven.

Wilde exemplaren die hun staartpunt missen zouden die kunnen zijn kwijtgeraakt door predatie. Zij laten vaak hun staart zichtbaar aan de oppervlakte wanneer ze in de scheuren zitten. Dit gebeurt ook in gevangenschap als de slang een schuilplaats benut.

DE KWEEK

Voor zover ik weet zijn de Colletts slangen voor het eerst in de begin jaren tachtig van deze eeuw gekweekt in Australië. Erg weinig individuen zijn uit het wild gehaald, zodat de dieren die in gevangenschap zijn, erg zijn ingeteeld. Dieren buiten Australië zijn voor het grootste deel afkomstig van nakweek van Australische dierentuinen, de rest is waarschijnlijk afkomstig van gesmokkelde dieren. Volwassen dieren zijn op zijn minst een meter lang, gewoonlijk twee jaar oud en kunnen op de kweek worden voorbereid door een periode met lagere temperaturen in de winter. Met 's nachts een minimum temperatuur van 20°C en een maximum dagtemperatuur van 26°C.

In de zomer moet de temperatuur 's nachts minimaal 25°C en overdag maximaal 30°C zijn. Temperatuurgradiënten in de kooi moeten worden gehandhaafd. Goed voorbereide volwassen dieren kunnen vanaf het midden tot het einde van de winter bij elkaar worden gezet. Als er geen reactie volgt, probeer dan de man bij de vrouw te zetten of andersom. Mannen kunnen gaan vechten en meerdere mannen bij één vrouw gezet kunnen ook een paring tot gevolg hebben. De dieren moeten iedere keer weer apart gehouden worden en voor elke volgende paring bij elkaar gezet. Dit verzekert, dat de eieren bevrucht worden als ze rijp zijn. Het zou kunnen zijn, dat de eisprong nog niet heeft plaatsgevonden als de eerste paring plaatsvindt.

De vrouw produceert een legsel van 6 tot 20 eieren, ongeveer twee maanden na de geslaagde paring. De eieren doen er 60 tot 90 dagen over om uit te komen. Er is weinig werk verricht om de precieze duur van zwangerschap en broedperiode vast te stellen onder gecontroleerde omstandigheden, vandaar de variatie. De eieren wegen 35 tot 45 gram, de pasgeboren slangen wegen 15 tot 20 gram.

De uitkomende jongen blijven nog 12 tot 24 uur in het ei en vervellen ongeveer een week later. De pasgeboren slangen zijn groot genoeg om eendagsmuizen te eten en moeten niet met skinks gevoerd worden. Het voeren met hagedissen kan problemen met parasieten geven en het duurt ook langer voordat de slangen muizen gaan eten.

LITERATUUR

Broad, A.J., Sutherland, S.K., Coulter, A.R., 1979. The lethality in mice of dangerous Australian and other snake venoms. *Toxicon*, 17: 664-667.

Cogger, H.G., 1992. *Reptiles and Amphibians of Australia*. Reed, Australia.

Longmore, R., 1986. *Atlas of elapid snakes of Australia*. Aust. Govt. Pub. Canberra.

Mirtschin, P., Davis, R., 1992. *Snakes of Australia, dangerous and harmless*. Hill of Content Melb.

Vertaling: Jan van Duinen.